

Meie oma tõde,
meie oma õigus

145. hooaeg

Maria Soomets ja Priit Strandberg

Meie oma tõde, meie oma õigus

URMAS LENNUKI DRAMATISEERING A. H. TAMMSAARE ROMAANI
„TÕDE JA ÕIGUS“ I OSA PÕHJAL KAHE OSAS

LAVASTAJA TANEL JONAS
KUNSTNIK KRISTINA LÕUK
ORIGINAALMUUSIKA PRIIT STRANDBERG
VALGUSKUJUNDAJA TÕNIS JÄRS

TEGELASED:

ANDRES, VANEM AIVAR TOMMINGAS
ANDRES, NOOREM VEIKO PORKANEN
ANDRES, POEG VEIKO PORKANEN
KRÕÖT KÄRT TAMMJÄRV
MARI MARIA SOOMETS
JUSS PRIIT STRANDBERG
PEARU KAROL KUNTSEL
SAUNATÄDI, KÕRTSIPREILI, LAMBASIHVER JAANIKA ARUM
SAUNA-MADIS, KIRIKUÕPETAJA, KÕRTSMIK, KÕRTSILINE RIHO KÜTSAR

ETENDUST JUHIB MAI JÄGALA VÕI MAARJA LIBA

ESIETENDUS 19.02.2015 SADAMATEATRIS

MUUSIKA SALVESTANUD:

KADRI SEPALAAN, I VIIUL
LAURA MILIUS, I VIIUL
ŽANNA TOPTŠI, II VIIUL
ANNA SAMSONOVA, II VIIUL
HANNO-MAIT MAADRA, VIOOLA
LINDA VILLER, KONTRABASS
LAURI SÕÖRO, TŠELLO
HELI ILUMETS, TŠELLO
ILJA ŠARAPOV, LÖÖKRIISTAD
MARJU VARBLANE, HIIU KANNEL
MARKUS DVINJANINOV VOKAAL
STEN KARPOV VOKAAL

HELIREŽISSÖÖR ANDRES VAGO

ERITÄNUD: MARION ARUVEE, PÄRT UUSBERG,
ELE SONN, AIVO KODDANIPORK

KASUTATUD ON EESTI RAHVAVIISI "ARG KOSILANE"
(SISSE LAULNUD LIISA KÜMMEL TORI KIHELKONNAS 1961.AASTAL)

Kärt Tammjärv ja Veiko Porkanen

MILLEKS MEILE „MEIE OMA TÕDE“ JA „MEIE OMA ÕIGUS“?

Kui Tanel Jonas mulle 2014. aasta kevadel rääkima hakkas, et ta teeks Tammsaare esimest osa ja kas ma oleks nõus teda lavateksti kirjutamisel aitama, siis tekkis mul ainult üks küsimus: mida ta selles loos näeb? Esmane vastus tuli kohe, kui kuulsin pealkirjaversiooni - „Meie oma tõde, meie oma õigus“.

Eestlased on läbi aegade olnud üks kummaline rahvakilluke. Alati kõigil jalus ja alati valmis hambaid näitama, kui keegi meie eksistentsi kallale kipub. Sama kummaline on nähtusena ka eesti mees. Me oleme teinekord valmis läbi seinte minema, et mitte kaotada oma seletamatut sisemist mina. Ka Adidase dressides või Armani ülikonda kandes kipume me sisimas jääma ikka Andreseks ja Pearuks, kes oma vastuolulisuses läbi aegade ühtse terviku moodustavad. Kui on tarvis ja olud nõuavad, oleme me saherdajad. Kui tarvis, võitleme me viimase veretilgani aadete eest, põhimõtete nimel. Valmis tõe ja õiguse järele kõndides üle silmapiiri terava serva tühjusse kukkuma. Aga ikka ja alati jääb midagi puudu, et märgata armastust. Armastust tema üldises, jumalikus mõõtmes. Armastust käesolevas hetkes.

Samas – kas armastus üldse eksisteeribki väljaspool detaile, üleüldises plaanis? Kogu maailma hõlmavalt? Võibolla on meil eestlastena isegi killuke õigust tõlgendada armastust pragmaatilisest vaatepunktist? Märgata teda alles tagantjärele? Kahetseda tema puudumist? Või meenutada tema möödumist?

Ma ei tea. Ja tundub, et ka Tammsaare ei tea seda. Aga just armastuse teema muutus kõige painavamaks küsimuseks, kui lugesin Tammsaare „Tõde ja õigust“ uuesti üle Taneli poolt pakutud silmadega. Miks selle armastusega Vargamäel ikka ja alati just nii peab minema?

Lihtne on öelda – see lihtsalt läks nii! Tammsaare on nii kirjutanud! Aga mida võib tunda too vana mees, Andres, kes oma elule tagasi vaatab ja näeb seal enda asemel üht kohmakat tegelast väljal tuult püüdmas? Rääkimas tema enda sõnadega, tundmas tema enda tundeid, tegemas tema enda tegusid, aga samas – olles tagasi vaadates nii rumal, pealiskaudne ja mittemärkav? Ma ei usu, et „Meie oma tõde, meie oma õigus“ lahendab maailmavaateliselt midagi meie olemuses rahvusena või toob maailma lõputu selguse armastuse ürg-olemusest. Tegelikult polegi see teatri võimuses – maailma muuta. Tegelikult pole see kellegi võimuses. Tänapäeval ei muuda isegi sõjad enam maailma. Aga ikkagi – kui midagi teha, siis peaks ju mingi lootus olema? Ja minu lootus selle lavastusega oleks – vaadata oma elule tagasi läbi vana Andrese silmade. Mitte läbi enda silmade - vanaduses. Mida rohkem ma oskakski vaatajaile soovitada? Vaadata oma tänast päeva läbi homsete silmade. Kas ma siis teeksin midagi teisiti?

Urmas Lennuk

Riho Kütsar

Jaanika Arum ja Karol Kuntsel

TÕDE JA ÕIGUS I OLULISEMAD TÕLGENDUSED EESTI LAVAL

Vargamäe, dramatiseering Andres Särev, lavastaja Kaarli Aruoja.

Draamastudio 1932. Taaslavastused 1942, 1951, 1958, 1966

Andres ja Pearu, (I ja V osa põhjal). dram Andres Särev, lav Ants Lauter. Estonia, 1938

Andres ja Pearu, lav Eduard Tinn. Ugala, 1938

Andres ja Pearu, lav Kustas Viljur. Narva teater, 1938

Andres ja Pearu, lav Jullo Talpsepp. Rakvere Teater, 1940

Tõde ja õigus, dram Andres Särev, lav Arvo Vabamäe. Eesti Rahvusteater Kanadas, 1964

Me otsime Vargamäed, dram ja lav Kaarin Raid. TRK Lavakunstikateedri VIII lennu diplomilavastus. Noorsooteater 1976

Tõde ja õigus, (I-V osa põhjal). dram Osvald Tooming, lav Jaan Tooming. Vanemuine, 1978

Aeg tulla, aeg minna, dram ja lav Ago-Endrik Kerge. Vanemuine, 1986

Tõde ja õigus, (I ja V osa põhjal). dram Kalle Kurg, lav Raivo Trass. Draamateater, 1986

Jumalaga, Vargamäe, dram Illar Mõttus, lav Raivo Trass. Rakvere Teater, 1991

Taevane ja maine armastus, (I-V osa põhjal). dram ja lav Mati Unt. Vanemuine, 1995

Tõde ja õigus, dram Margus Kasterpalu, lav Andres Noormets. Ugala Vargamäel, 1997

Vargamäe tõde ja õigus, (muusikal). Helilooja Tõnu Raadik, libreto ja lav Ago-Endrik Kerge. Rahvuskooper Estonia, 2003.

Vargamäe kuningriik, (I ja V osa põhjal). dram Urmas Lennuk, lav Jaanus Rohumaa. Endla/Rakvere Teater, 2006

Tõde: El: Õigus, dram ja lav Helen Rekkor. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikateedri 7. lennu lavastus, 2006.

Vargamäe varjus, (I-III osa põhjal), dram ja lav Urmas Lennuk. Albu vald, Vargamäe, 2010

Vargamäe unistaja, dram ja lav Urmas Lennuk. Albu vald, Vargamäe, 2014

Aivar Tommingas

Vanemuise aasta toetaja

Kultuur ühendab

emt.ee

elion.ee

OMADE JA UÕÕRASTE VAHEL

ALTIA
— EESTI —
Eelilisteks hetkedeks

LARSEN
COGNAC

Viikingi hingega konjak.

Nii siidise tekstuuri ja suurepärase
puuviljase aroomini jõuavad vaid need,
kes on valmis avastama ja vallutama.

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

Teatrijuht Toomas Peterson

Draamajuht Tiit Palu

Muusikajuht Paul Mägi

Balletijuht Mare Tommingas

Lavastusala juht Rait Randoja

Lavatehniline Rello Lääts, Veljo Rüütl, Aare Kiho

Dekoratsiooniala Aarne Hansalu, Marika Raudam, Ain Austa,

Innari Toome, Andres Lindok, Terje Kiho, Leenamari Pirn,

Katrin Nigumann, Sirje Kolpakova, Aleksandr Karzubov, Indrek Ots,

Eino Reinapu, Mart Raja, Arvo Lipping, Tarvo Vassil

Grimm ja soengud Anne-Ly Soo, Janika Kolju, Maarja Lõbu,

Madli Uibukant

Kostüümiala Ivika Jõesaar, Liisi Ess, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk,

Edith Ütt, Ivi Vels, Heli Kruuse, Natalja Malinen, Luule Luht, Tia Nuka,

Kaire Arujõe, Riin Palumets, Irina Medvedeva, Valentina Kalvik,

Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Elli Nöps, Anneli Vassar, Marit Reinmets,

Natalja Malinen, Juta Reben, Mati Laas, Malle Värno, Henn Laidvee

Riietusala Piret Univer, Eva Kõiv, Anu Kõiv

Rekvisiit Liina Martoja, Ave Liivamägi, Angelika Aun,

Riin Tammiste, Kaie Uustal

Valgustusala Andres Sarv, Jaanus Moor, Madis Fuchs

Heliala Toivo Tenno, Indrek Asukül

Kavalehe fotod Gabriela Liivamägi

Kavalehe teostus Andra Seepter

vanemuine.ee